

**MATEŘSKÁ ŠKOLA OPAVA, RIEGROVA –
příspěvková organizace**

ADAPTAČNÍ PROGRAM

„Společně a bezpečně do školky“

Pracoviště	MŠ Riegrova, Riegrova 1, Opava MŠ Otická, Otická 24, Opava
Číslo jednací	MS RIE
Účinnost	od 1. 9. 2026
Platnost	do odvolání; aktualizace podle potřeb školy a změn právních předpisů
Zpracovala a schválila	Bc. Julie Štýbarová, ředitelka mateřské školy

Č.J. MS RIE 127/2026

1. Úvodní ustanovení

Adaptační program stanovuje jednotný, současně však pružný postup Mateřské školy Opava, Riegrova – příspěvkové organizace na pracovištích Riegrova a Otická při přípravě dítěte a jeho rodiny na zahájení předškolního vzdělávání a při podpoře dítěte po nástupu do mateřské školy.

Adaptaci chápeme jako proces, který začíná ještě před prvním dnem docházky a končí tehdy, když se dítě v prostředí mateřské školy orientuje, naváže vztah důvěry s pedagogy, přijímá přiměřeně denní režim a cítí se bezpečně. Délka ani průběh adaptace nejsou pro všechny děti stejné.

2. Smysl a cíle programu

Hlavním cílem je vytvořit pro každé nově příchozí dítě bezpečné, předvídatelné a přijímající prostředí a umožnit mu postupně zvládnout odloučení od rodiny, orientaci v novém prostředí, navazování vztahů i začlenění do kolektivu.

- navázat spolupráci a vztah důvěry mezi dítětem, rodinou a zaměstnanci školy ještě před nástupem dítěte;
- seznámit dítě s prostředím třídy, zahrady, denním režimem, pedagogy a budoucími kamarády;
- získat od zákonných zástupců důležité informace o potřebách, zvyklostech, způsobu komunikace, zdravotních omezeních a dosavadních zkušenostech dítěte;
- nastavit individuální podporu a přiměřenou délku pobytu dítěte s ohledem na jeho aktuální potřeby a organizační možnosti školy;
- omezovat zbytečný stres, posilovat pocit bezpečí, samostatnost a pozitivní vztah dítěte k mateřské škole;
- průběžně sledovat průběh adaptace, sdílet podstatné informace s rodiči a podle potřeby společný postup upravovat.

3. Zásady adaptačního procesu

Nejlepší zájem dítěte. Rozhodnutí přijímáme s ohledem na bezpečí, psychickou pohodu, zdraví a individuální možnosti dítěte.

Individuální tempo. Nesrovnáváme děti mezi sebou a nestanovujeme jednotnou dobu, za kterou se dítě „musí“ adaptovat.

Partnerství s rodinou. Rodiče považujeme za důležité partnery; jejich zkušenost s dítětem respektujeme a společně hledáme realistický postup.

Předvídatelnost a laskavá důslednost. Dítěti pomáhá stálý režim, srozumitelné hranice, krátké a pravdivé informace a klidné reakce dospělých.

Bezpečí a ochrana soukromí. Přítomnost rodičů a dalších osob ve škole probíhá po předchozí dohodě, v souladu se školním řádem, pravidly vstupu do budovy, hygienou, ochranou osobních údajů a zajištěním dohledu.

Průběžné vyhodnocování. Zvolený postup měníme podle toho, jak dítě reaguje; cílem není splnit předem daný harmonogram, ale postupně dosáhnout jeho jistoty a samostatného pobytu ve škole.

4. Jednotlivé fáze adaptace

4.1 Seznamování před zápisem a před přijetím

Dítě a jeho zákonní zástupci se mohou seznámit s prostředím školy, pedagogy, organizací a zaměřením obou pracovišť zejména při dni otevřených dveří. Pokud rodině tento termín nevyhovuje nebo potřebuje cílenější podporu, může škola po předchozí domluvě umožnit individuální návštěvu v jiném vhodném termínu.

Při návštěvě získávají rodiče základní informace o režimu dne, stravování, potřebném vybavení, způsobu komunikace a obvyklém průběhu prvních dnů. Dítě může bezpečně prozkoumat prostředí v doprovodu blízké osoby.

4.2 Setkání přijatých dětí – dvě adaptační odpoledne

Pro přijaté děti a jejich zákonné zástupce škola před zahájením docházky vyhradí dvě adaptační odpoledne. Termíny a organizační podmínky budou rodičům oznámeny s dostatečným předstihem.

Setkání se účastní ředitelka mateřské školy a dvě učitelky příslušného pracoviště. Dětem jsou nabídnuty jednoduché tvořivé, pohybové, manipulační nebo námětové aktivity; vždy mají také dostatek prostoru pro volnou hru, pozorování nebo klidný pobyt s rodičem. Podle počasí a provozních možností mohou využít i zahradu mateřské školy.

Pedagogové se dětem a rodičům představí, odpovídají na otázky a předávají praktické informace. Současně citlivě zjišťují, co dítěti pomáhá ke zklidnění, jak komunikuje, jaké má oblíbené činnosti, zda má zvláštní potřeby a jaké zkušenosti má s odloučením.

4.3 Třídní schůzka pro rodiče nově příchozích dětí

Po přijetí dětí škola uspořádá třídní schůzku určenou rodičům nově příchozích dětí. Rodiče obdrží srozumitelné organizační informace a prostor pro dotazy. Pedagogové představí zásady adaptace, způsob omlouvání a předávání dítěte, denní režim, stravování, potřebné vybavení, komunikační kanály, pravidla bezpečnosti a možnosti individuální konzultace.

4.4 Individuální konzultace před nástupem

Je-li to pro dítě nebo rodinu potřebné, lze před nástupem sjednat individuální konzultaci. Zákonný zástupce sdělí škole informace významné pro bezpečí a podporu dítěte. V případě potřeby pedagogové společně s rodiči předběžně stanoví způsob předávání dítěte, orientační délku prvních pobytů a signály, podle nichž budou postup upravovat.

4.5 První dny a týdny docházky

Po nástupu je dítě přijímáno klidně a osobně. Pedagog mu pomáhá zorientovat se, nabízí mu srozumitelnou volbu činnosti, podporuje navázání kontaktu s ostatními dětmi a respektuje jeho potřebu pozorovat, odpočívat nebo se na přechodnou dobu stáhnout do klidnějšího prostoru.

- Délka pobytu může být po dohodě s rodiči přechodně kratší a postupně se prodlužovat; vždy se přihlíží k potřebám dítěte, možnostem rodiny, organizaci provozu a platným pravidlům docházky.
- Rodič může po předchozí dohodě s pedagogem krátce nahlédnout do prostředí třídy nebo se účastnit předem domluvené části programu. Konkrétní forma a délka jeho přítomnosti se řídí potřebami dítěte a pravidly bezpečného provozu školy.
- Dítě může po dohodě s učitelkou využívat vhodný osobní předmět, který mu poskytuje pocit jistoty (např. drobný plyšák nebo jiný bezpečný předmět).
- Předávání dítěte má být klidné, laskavé, pravdivé a přiměřeně krátké. Rodič dítěti sdělí, kdy se vrátí, způsobem, kterému dítě rozumí.
- Pedagogové poskytují rodičům věcnou zpětnou vazbu o průběhu dne, podporují důvěru a chrání soukromí dítěte i rodiny.
- U dítěte plnění povinné předškolní vzdělávání se adaptační postup nastavuje tak, aby byl v souladu se školním řádem a povinnostmi vyplývajícími z právních předpisů.

5. Orientační postup postupného prodlužování pobytu

Následující postup je pouze vodítkem. Není nárokový ani závazný a může být přeskočen, prodloužen nebo změněn podle reakcí dítěte a dohody se zákonným zástupcem.

Etapa	Možný obsah
Seznámení a krátký pobyt	Dítě poznává šatnu a třídu, navazuje kontakt s pedagogem, volně si hraje a odchází v předem domluveném čase.
Dopolední režim	Dítě postupně zvládá ranní příchod, hru, společné činnosti, svačinu a pobyt venku.
Pobyt do oběda	Po zvládnutí dopoledne se přidává oběd a související sebeobslužné činnosti.
Odpočinek a odpolední pobyt	Dítě se seznamuje s klidovým režimem po obědě a následně s odpoledními činnostmi.
Běžný rozsah docházky	Dítě postupně zvládá dohodnutou délku pobytu a běžné denní situace s přiměřenou podporou pedagoga.

6. Role a odpovědnosti

Ředitelka mateřské školy

- zajišťuje organizační, personální a bezpečnostní podmínky adaptačních aktivit;
- stanovuje termíny dne otevřených dveří, adaptačních odpolední a třídní schůzky;
- zajišťuje, aby byl postup školy srozumitelný rodičům a v souladu se ŠVP, školním řádem a právními předpisy;
- řeší složitější nebo dlouhodobě nepříznivé průběhy adaptace společně s pedagogy a zákonnými zástupci.

Pedagogové

- budují s dítětem vztah založený na přijetí, respektu, důvěře a laskavé důslednosti;
- pozorují projevy dítěte, všímají si pokroku i zátěžových situací a přizpůsobují nabídku podpory;
- sdílejí mezi sebou podstatné informace tak, aby byl přístup týmu jednotný;

- komunikují s rodiči věcně, citlivě a diskrétně a společně s nimi průběh adaptace vyhodnocují;
- v případě potřeby navrhují další pedagogickou podporu nebo po dohodě doporučí konzultaci s odborným pracovištěm.

Zákonní zástupci

- předávají škole pravdivé a aktuální informace důležité pro zdraví, bezpečí, komunikaci a psychickou pohodu dítěte;
- dodržují dohodnutý čas příchodu a vyzvednutí a informují pedagogy o významných změnách;
- při loučení jednájí klidně, srozumitelně a předvídatelně, dítěti neslibují skutečnosti, které nemohou splnit;
- respektují pravidla provozu, soukromí ostatních dětí a pokyny zaměstnanců školy;
- sdílejí s pedagogy své postřehy a včas upozorňují na dlouhodobé nebo výrazné obtíže dítěte.

7. Individuální podpora a náročnější průběh adaptace

Zvýšenou pozornost věnujeme zejména dětem mladším tří let, dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, s odlišným mateřským jazykem, po významné životní změně, s malou zkušeností s odloučením nebo dětem, které projevují dlouhodobě vysokou míru úzkosti.

Za běžné lze v počátcích považovat pláč při loučení, zvýšenou únavu, dočasné změny chuti k jídlu, potřebu větší blízkosti dospělého nebo návrat k dříve překonaným projevům. Pedagogové sledují především intenzitu, trvání a vývoj těchto reakcí.

Pokud se obtíže nezmírňují, zhoršují se nebo podstatně zasahují do zdraví a fungování dítěte, proběhne individuální rozhovor s rodiči. Společně se upraví podpůrná opatření, způsob předávání či délka pobytu. Je-li to účelné, škola rodičům doporučí konzultaci se školským poradenským zařízením, pediatrem nebo jiným vhodným odborníkem; tím není dotčeno rozhodování zákonného zástupce ani pravidla poskytování podpůrných opatření.

8. Sledování a vyhodnocování

Pedagogové průběžně sledují zejména schopnost dítěte odloučit se od blízké osoby, navázat kontakt s dospělým, orientovat se v prostředí a režimu, zapojovat se do hry, přijímat stravu a odpočinek a vyjadřovat své potřeby. Poznatky využívají pro další pedagogické plánování a sdílejí je pouze v rozsahu potřebném pro podporu dítěte.

Program jako celek vyhodnocuje pedagogický tým nejméně jednou ročně, zpravidla po hlavním adaptačním období. Posuzuje účinnost organizačních kroků, zkušenosti rodin, potřeby jednotlivých dětí a případná doporučení ČŠI nebo změny RVP PV. Závěry se využijí k úpravě programu, ŠVP, třídního plánování a informací pro rodiče.

9. Doporučení rodičům pro klidnější začátek

- Mluvte o školce pravdivě a povzbudivě; neslibujte, že dítě nebude smutné, ale ujistěte je, že se pro něj vrátíte.
- Předem trénujte drobné dovednosti přiměřené věku – požádat o pomoc, napít se, uklidit hračku, krátce pobýt s jinou důvěryhodnou osobou.
- Vytvořte jednoduchý ranní rituál a loučení zbytečně neprodlužujte. Neodcházejte bez rozloučení.
- Po vyzvednutí dopřejte dítěti klid; ptejte se jednoduše a nenaléhejte na podrobný popis dne.
- Dopřejte procesu čas. I dítě, které první dny působí spokojeně, může reagovat únavou nebo nejistotou později.
- Máte-li obavy, sdělte je pedagogovi mimo doslech dítěte a domluvte si individuální rozhovor.

10. Právní a metodická východiska

Adaptační program není samostatným povinným dokumentem výslovně vyjmenovaným školským zákonem. Je vnitřním pedagogicko-organizačním dokumentem školy, který konkretizuje postupy navazující na školní vzdělávací program a školní řád. Jeho obsah vychází zejména z těchto předpisů a dokumentů:

- zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění – zejména zásady a cíle vzdělávání, cíle předškolního vzdělávání, bezpečnost a ochrana zdraví a pravidla školního řádu – [online zdroj](#)
- vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v platném znění – organizace předškolního vzdělávání a dohoda o dnech docházky a délce pobytu – [online zdroj](#)
- revidovaný Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, vydaný MŠMT s účinností od 1. 9. 2025 – psychosociální podmínky, spolupráce s rodinou, individuální potřeby dítěte a postupná adaptace – [online zdroj](#)
- Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání ČŠI pro školní rok 2026/2027 – bezpečné a vstřícné prostředí, konstruktivní komunikace s rodiči, respektující přístup a zohledňování individuálních potřeb dětí – [online zdroj](#)

11. Závěrečná ustanovení

Program je společný pro pracoviště MŠ Riegrova a MŠ Otická. Konkrétní organizace adaptačních aktivit se může lišit podle podmínek jednotlivého pracoviště, přičemž zůstávají zachovány společné cíle, zásady a právo každého dítěte na individuálně přiměřenou podporu.

Tento dokument byl projednán na pedagogické radě 31.8.2026

Dokument nabývá účinnosti dne 1. 9. 2026. S jeho obsahem budou prokazatelně seznámeni pedagogičtí pracovníci; zákonným zástupcům bude zpřístupněn způsobem obvyklým ve škole.

V Opavě dne: _____

**Bc. Julie
Štýbarová**

Digitálně podepsal Bc.
Julie Štýbarová
Datum: 2026.09.08
12:54:36 +02'00'

Bc. Julie Štýbarová
ředitelka mateřské školy